

HEADLINES

RADIO SHOW

TACKLING FASCINATING MODERN
CONTROVERSIES FROM
A HALACHIC PERSPECTIVE

with

DOVID LICHTENSTEIN

Rabbis at risk

Shiur# 351 | Dec 25th 2021

Selected audio from our listeners

Answers to the Questions

Answers to the Question 1 *click here*

Answers to the Question 2 *click here*

Answers to the Question 3 *click here*

Last Week's Riddles

Last week's riddles 1 *click here*

Comments on the Shiur

Comments on the Shiur 1 *click here*

Comments on the Shiur 2 *click here*

Comments on the Shiur 3 *click here*

Comments on the Shiur 4 *click here*

Comments on the Shiur 5 *click here*

Comments on the Shiur 6 *click here*

Comments on the Shiur 7 *click here*

Comments on the Shiur 8 *click here*

Comments on the Shiur 9 *click here*

Comments on the Shiur 10 *click here*

Comments on the Shiur 11 *click here*

Comments on the Shiur 12 *click here*

Comments on the Shiur 13 *click here*

Shiur Suggestions

Shiur Suggestions 1 *click here*

Shiur Suggestions 2 *click here*

Selected emails from our listeners

Comments on the Show

Hi,

Thank you for your always interesting and educational podcast!

I was a third year semicha student at YU and the rabbinic intern at Kesher Israel when the Freundel story broke. My first visit after his arrest was Parashat Noach (he was arrested on chol hamoed Sukkot, so this was still a very fresh wound for all of us). I will never forget a comment that I received from a young woman in the community that motzai Shabbat. She told me, "Thank you for helping to restore my faith in the Orthodox Rabbinate." I didn't do anything memorable or meaningful that shabbat; I simply showed up and tried my best to be a mentch. There are some real monsters out there, but our rabbanim should also realize that even with the smallest positive acts they can do much good.

Thank you,

Jared Anstandig

To Rabbi Lichtenstein,

I very much enjoy listening to the podcast. I was very grateful to you for addressing the topic of Chaim Walder. I just want to add on two points that people aren't aware of

1. women can be perpetrators. This kind of abuse can be very confusing because they will use other women. A lot of people can get lost when that boundary is overstepped because they don't realize that there is something more going on than what they suspected. There are women who have very strong desires and think they can get away with it because people associate abuse with men.

2. Perpetrators often groom their clients creating a lot of confusion for their victims. They make them feel extremely special and understood which makes the victim want to have a connection but still feeling unsure about what is going on. It also makes it more difficult for the victim to say anything because they may feel that the abuser really wanted their best and did so much good for them in other ways.

It is additionally painful and confusing for the victims because there is an element of pleasure involved. Imagine someone forced you to eat a nonkosher ice cream cone. He stuffs it in your mouth and forces you to swallow every bite. Can you not enjoy the ice cream? maybe but it may be difficult. on the other hand there is a lot of pain because you are being forced to do an aveirah.

I hope that more people will gain awareness of these issues before more neshamos are destroyed.

Thank you so much,

Show Suggestions

Could you do a show on cults in the jewish community, and when a "frum" community turns into total control.

Lazer F.

Answers to the Questions

Hi,

Thank you for your always interesting and educational podcast!

Rav Asher Weiss has a piece in his sichot in which he quotes Rav Shimshon of Ostropoli. I don't believe this is peshat at all but it is a fascinating read. He offers that Moshe (and maybe the rest of bnei yisrael) didn't understand how it was possible that the geula could actually be here. Moshe computed that the 9 brothers who sold Yosef, plus Hashem who was mitztaref with them, were all pogem in shem hashem (which has the gematria of 26), so $10 \times 26 = 260$. So, the avdut should last for 260 years (thus the Torah says in pasuk 4 that Moshe was לראות ס"ר). So, Moshe was essentially asking - its not time for the geula to come, Hashem how can You be redeeming them already. And, presumably, the rest of bnei yisrael thought the same. So, Hashem responded to tell them that His name is ehke (gematria 21), which means that the avdut will only last 210 years (21×10), and that time has already come.

Thank you,

Jared Anstandig

What I believe the answer to the riddle is about why couldn't moshe use a "old" name for hashem why did he need a "new" one is as follows. As Rashi says the previous names of hashem that hashem used in bereishis like keil shakai signify that hashem promises but here is where we see that hashem will fulfill his promise. We need a name for hashem that will show us how he brings closure to the redemption. As the name suggests that hashem was with us the entire time in the tzura and he will be with us in future tarps. That is what the bnei yisroel want to know at this point. Where was hashem this whole time in this tzara?

Avi Roth

The רמב"ן says tha Moshe wanted to know wich מידה is H' using to send him to save Klal Isroel. The אור החיים says that all נבואות that H' revealed to the avot He said He's name. That why Moshe was sure that Am Israel were going to ask. And moshe knew

that was the klal, that any נבואה comes with the Name of H'. So it was not a sign just the way נבואה כדרך התנבאים.

Isaac Saban

שאלה זו נידון בארוכה בפירושי הראשונים, מהלך א' בפ' הרמב"ן, שאילת משה היה באיזה מדה ינהוג הקב"ה בשליחות זו, אם במדת א-ל שד-י שהיה נוהג עם האבות, ובניהוג זו נעשו להם נסים נסתרים, או במדת רחמנות עליונית שעל ידה ראוי לנסים למעלה מדרך הטבע.

לכבוד ר' דוד

בשכל טוב (לרבינו מנחם בן ר' שלמה) מבואר שמשה לא ידע שמו של הקב"ה כי מסורת היה אצל זקני ישראל מהו שמו של הקב"ה, אבל משה לא היה מצוי אצלם (כנראה משום שלא גדל אצל היהודים אלא אצל פרעה).

והרמב"ן מפרש שהכוונה של שמו של השי"ת הוא איזה במידה נשלח, שכל שם מרמז על מידה אחרת, האם מידת הרחמים וכדומה.

והרמב"ם (מורה נבוכים א, ס"ג) מבאר שהכוונה של שם לאמת מציאת השי"ת, היינו איך אני יברר שיש אלוקי.

והרא"ש על התורה מבאר דמשה ידע שם השם, אלא שאל האם מותר לגלותו לבני ישראל.

Rabbi Breitowitz

קובץ תשובות הרב אלישיב חלק ג סימן רלא

מסירה לשלטון משום תיקון העולם

בס"ד צום העשירי תשס"ד

לידידי הגאון הגרש"פ כהן שליט"א

ברכה ושלו' רב.

מכתבו קיבלתי במועדו ולא בידי להשיבו עד שהגעתי ליומא דמפגרי ביה רבנן.

תוכן השאלה אחד יודע ידיעה ברורה שמישהו מתעלל בילד או בילדה בעניני כיעור, ובאופן שאין בידינו לעצור בעדו שלא ימשיך במעשיו הרעים, האם מותר להודיע על כך לפקיד הממשלה.

והנה זה לשון הרשב"א בתשובותיו חלק ג' סימן שצ"ג "רואה אני שאם העדים נאמנים אצל הבירורים רשאים הן לקנוס קנס ממון או עונש הגוף הכל כפי שיראה וזה מקיום העולם שאם אתם מעמידין הכל על הדינין הקצובים בתורה ושלא לענוש אלא כפי שענשו תורה - נמצא העולם חרב - ונמצאו פורצין גדרו של עולם, ונמצא העולם שמם, וכבר קנסו קנסות במכה את חבירו כו' בכל מקום ומקום דנין לגדור את הדור וכן עושין בכל דור ודור ובכל מקום ומקום שרואין שהשעה צריכה לכך - והנה אמרו שרב הונא שהיה בבבל קץ ידא - ולפיכך הברורים אלו שעשו זה אם ראו צורך השעה ותיקון המדינה - כדין עשו, - וכל שכן בדאיכא הורמנא דמלכא וכענין שעשו ר' אלעזר ברבי שמעון בריש פרק הפועלים" -.

מתוך דברי הרשב"א שמעינן דבדבר שיש בו משום תיקון העולם יש כח לחכמי ישראל שבכל דור ודור לגדור גדר ולעמוד בפרץ גם במקום שאין לנו צירוף של הורמנא דמלכא, וממה שכתב הריטב"א בחידושו לבבא מציעא משמע לכאורה שכחו של הורמנא דמלכא הוא מדין מלך, וזה לשונו "אמר להו תפסוהו, והא דדאין בלא עדים והתראות, ושלא בזמן סנהדרין, שאני הכא דשליחי דמלכא הוא ומדיני המלכות להרוג בלא עדים והתראה לייסר העולם כמו שאמרו בדוד שהרג גר עמלקי ושלוחו של מלך כמותו", אך כפי האמור בדבר שיש בו משום תיקון אין צריך בקבלת הורמנא דמלכא.

אכן כל זה להתיר להודיע לממשלה הוא באופן שהדבר ברור שאכן ידו במעל, ובזה יש מקום תיקון העולם, אך באופן שאין אפילו רגלים לדבר, אלא איזה דמיון אם נתיר הדבר לא רק שאין בזה משום תיקון העולם אלא הרס העולם יש כאן, ויתכן שבגלל איזה מרירות של תלמיד כלפי המורה מעליל על המורה או בגלל איזה דמיון - שוא מכניסים אדם למצב שטוב מותו מחייו, - על לא עול בכפו, ואין אני רואה שום היתר בדבר.

בית יוסף חושן משפט סימן שפח [טז]

עוד גדולה מזו שהרי רבי אלעזר ב"ר שמעון (ב"מ פג:) תפס גנבי בהרמנא דמלכא ועניש וקטיל להו וכן רבי ישמעאל ב"ר יוסי (שם פד.) ואף על גב דא"ל רבי יהושע בן קרחה חומץ בן יין וכו' וכן אמר ליה אליהו לרבי ישמעאל ב"ר יוסי מכל מקום לא נשוי להו כטועין גמורים בדינים מפורשים אלא שמחמת חסידותן היה להם להמנע מלהרוג על מה שלא חייבה תורה מיתה וזהו שקראוהו חומץ בן יין לומר שלא היה נוהגין בחסידות כאבותן ואלו היו טועים גמורים ועושים שלא כדין לא קראום אלא טועים גמורים חלילה וחס לגדולי ישראל וחסדי עליון כמותם. ועוד תדע לך מדאמר ליה רבי ישמעאל לאליהו מאי אעביד הרמנא דמלכא הוא ואהדר ליה אליהו אבוך ברח לעסיא וכו' ואלו היה אסור גמור מאי קאמר הרמנא דמלכא הוא ה"ל ליהרג ואל יעבור ואליהו נמי לימא ליה (פסחים כה:) מאי חזית דדמא דידך סומק טפי אלא ודאי כדאמרן שכל שהוא ממונה על כך מן המלך דן ועושה כאלו במשפטי המלוכה כי מלך במשפטים אלו יעמיד ארץ ע"כ קצרתי מתוך תשובת הרשב"א הנזכרת:

שו"ת אגרות משה חושן משפט חלק א סימן צב

אם מותר לקבל משרת רואה חשבונות אצל הממשלה בעניני המכס ו' תמוז תשכ"ב. מע"כ ידידי הנכבד הר"ר דוד אליעזר באס שליט"א.

הנה בדבר אם מותר לקבל משרת רואה חשבונות אצל הממשלה באשר לפעמים יבוא לידו חשבונות של אחד שפשע וימצא את הפשיעה ויהיה ממילא כמסרו להממשלה והם יענשוהו ביותר מכפי שחייב בדיני התורה. הנכון לע"ד כיון דבעצם הרי כל מי שיהיה רואה חשבונות ימצא את הפשיעה, וברור שאף אם זה לא ירצה לקבל משרה זו מהממשלה יהיה שם רואה חשבונות, ונמצא שלא יפסיד הפושע יותר כשהוא יקבל המשרה מכשלא יקבל הוא ואחר יהיה שם ולא הזיקו כלום ובלא היזק לא שייך איסור. ודמי זה להא דאיתא בב"ק דף קי"ז דאוקמיה עילויה מעיקרא מקלי קלייה דהוא כשכבר יודע האנס ויכול ליטלו בעצמו וע"י אחרים שפטור הנושא ונותן ביד להאנס, ועיין בש"ך חו"מ סימן שפ"ח סעיף ד' שהביא הרמ"א מהמ"מ שפירוש אוקמיה עילויה שבגמ' ונעשה ברשותו שברמב"ם פ"ח מחובל ה"ד ובש"ע שם, הוא כשיוכל לשלוט עליו וליטלו, ועיין במ"מ שם מפורש אם אותו ממון במקום שיד האנס שולטת בו אפילו אינו רואהו כל שיוכל לחפש ולמצא פטור. וכן הוא ממש עובדא זו שכשציוו מהממשלה לאחד להביא להם ספרי חשבונותיו לבדוק ע"י רואה חשבונות הרי כבר שולטים עליו למצא פשיעתו ע"י כל רואה חשבונות שיהיה להם וממילא שוב פטור רואה חשבונות זה.

אך מה שיש לעיין דהתם נאמר שאנסוהו ולכן אולי כה"ג שלא אנסוהו אלא בא מעצמו לקבל משרת רואה חשבונות אולי יש לאסור, ואף שלענין הפטור מלשלם פשוט שאין חלוק כיון דמקלי קלייה ולא הזיקו כלום מ"מ לענין איסור אולי אף בכה"ג אסור כשלא אנסוהו. אבל נראה כיון דהמשרה של רואה חשבונות אינה משרה מיוחדת למצא את הפשיעות שהרי לא ידוע שפשעו כלל ורוב עבודתו הוא לבדוק החשבונות של פנקסיהם בעלמא שיהיו נכונים, ורק לפעמים אפשר יזדמן לידו למצא איזה פשיעה וגם זה לא ידע בתחלת עיונו בהפנקסים שהביא הנתבע מהם שהרי

אמר הנתבע שהחשבונות נכונים שבודאי יש לתלות שנדמה לו כן דלא היה כופר כשאפשר לברר, ולכן גם הרואה חשבונות יש לו לתלות שקרוב יותר שימצא שהן נכונים ורק שאפשר שיתגלה פשיעה, שאין לאסור מלקבל המשרה שעיקר עבודתו וגם רובא דרובא מעבודתו אינו למצא פשיעות ועולות, בשביל שמא יזדמן לו שימצא פשיעה שאף בזה אינו מזיק כלל, אף אם נימא שכשהיה עבודתו על זה גופיה היה אסור בלא אונס. וכשיזדמן שמצא פשיעה הרי הוא כבר אנוס שמוכרח להגיד האמת. וגם בלא אנוס היה צריך להעיד דהוא כיחדו אותו הממשלה שיהיה עד במה שתובעין כדנפסק בסימן כ"ח סעיף ג' מטעם דאיכא חלול השם אם לא יעיד.

[/https://jewishaction.com/religion/faith/when-leaders-fail-healing-from-rabbinic-scandal](https://jewishaction.com/religion/faith/when-leaders-fail-healing-from-rabbinic-scandal)